

**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiuntur ...

Continens Librum Quartum & Quintum Decretalium

**Axel, Johannes Honorius van
Coloniae Agrippinae, 1656**

De desponsatione impuberum. Titulus II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61572)

cretum curent populo publicari & explicari in singulis suarum diocæsuum parochialibus ecclesiis, & decernit ut in unaquaque parochia robur suum post triginta dies habere incipiat à die primæ publicationis in eadem parochia factæ numerandos. Putati-
 39 vū † est quando matrimoniū contrahitur præcedentibus proclamationibus in conspectu ecclesiæ in gradu prohibito, data ignorantia impedimenti ab ipsis contrahentibus, vel altero ipsorum tempore contractus, *c. fin. §. si quis vero de clandest. despons. Dur. in c. referente qui fil. sint legit. Put. decis. 77. lib. 2. Greg. XV. decis. 46 1. & ibi annot. ac tempore conceptionis filiorū, Pan. inc. ex tenore num. 3. per illum textum & ibi Can. qui fil. sint legit. vel obtenta dispensatione super impedimento forsan minus sufficiente ex defectu potestatis dispensantis, Rot. divers. decis. 477. part. 1. c. si virgo & cc. seqq. 34. q. 2. vincita l. fin. Cod. de iis que à non Domino manumissi sunt l. generaliter in fin. ff. de noxal. art. Bald. in l. 1. num. 28. C. de furt. nam quoad effectum legitimationis proles sufficit colorata matrimonii possessio, Præposit. in c. ex tenore in §.
 40 5. not. qui fil. sint legit. & Can. & filii † ex conati censentur legitimi etiam quoad ordines, *c. cū inter c. pervenit c. per tuas & c. ex tenore & ibi Pan. n. 3. 8. & 9. qui fil. sint legit. secus ubi contrahentes scirent impedimentum, & matrimonium in conspectu ecclesiæ contrahere præsumunt, vel etiam ignoranter contraherent clandestinè in casu prohibito, aut contra interdictum ecclesiæ, d. c. referente & Pan. in d. c. ex tenore num. 5. qui fil. sint legit. & c. cum inibitio §. si quis de clandest. despons. juncto c. 1. sess. 24. de reform. matrim. ignorantia facti excusat, d. c. ex tenore & multo fortius ignorantia facti & juris, Pan. in d. c. referente num. 5. ac etiam ignorantia juris tantum, l. qui in Provincia §. 1. ff. de rit.**

nupt. facit. l. sed et si lege §. scire ff. de petit. hered. quia filii sunt fructus matrimonii, & sufficit in possessore abesse malam fidem ut eos suos faciat, gloss. fin. in l. 2. C. si quis ign. rem min. esse sine decreto comp. & ibi Bald. l. bona fidei ff. de acquir. rer. domin. Bart. in d. l. sed et si lege §. scire. Is autem qui allegat juris errorem tenetur eum probare, quia scientia præsumitur, l. leges C. de legib. Bar. in d. §. scire num. 3. Hinc inferitur quod ad probandam prolem illegitimam, non sufficit probare impedimentum, si fuit matrimonium contractum in facie ecclesiæ, d. c. pervenit qui fil. sint legit. si conjugatus vivente prima uxore contrahit cum secunda hoc ignorante, legitima est eorum proles, d. c. ex tenore, item proles legitima quam mulier per iudicium ecclesiæ separata à primo, concipit ex secundo cum quo vivente primo contraxit, c. Per sarum qui fil. sint legit. ac separato matrimonio in facie ecclesiæ contracto, filii geniti, vel concepti ante sententiam sunt legitimi, d. c. cum inter.

De desponsatione impuberum.

Titulus II.

SVMMARIA.

- 1 Pubes secundum canones est qui habitu corporis pubertatem ostendit & generare potest.
- 2 Puerperæ sunt quæ in annis puerilibus pariunt.
- 3 Matrimonium licite contrahunt ac sponsalia etate habiles impotentes ad generandum.
- 4 Matrimonium licite contrahunt habiles ad generandum, licet etate inhabiles.
- 5 Matrimonialiter conjungi canones inibent eos quorum uterque vel alter ad etatem legibus vel canonibus determinatam non per-

pervenerit, absque sedis Apostolica dispensatione.

6 Sponsalia de futuro per puberem cum impubere minore septennio de facto contracta invalida sunt.

7 Quando pubes contractus sponsalia cum impubere majore septennio, tenetur expectare donec impubes perveniat ad legitimam aetatem, claudicat enim contractus sponsaliorum.

8 Impuberes minores septennio inter se de facto contrahentes sponsalia de futuro, non intelliguntur sponsalia contraxisse ob defectum consensus.

9 Si majores septennio contrahunt sponsalia de futuro, ab illis neuter ante pubertatem potest rescilire.

10 Si vero inter se contrahant, aut pubes cum huiusmodi in pubere sponsalia de presenti, juris interpretatione intelliguntur contraxisse sponsalia de futuro, qua per adventum pubertatis non transeunt in matrimonium nisi aliter approbetur.

11 An inducant publica honestatis iustitiam.

12 Ex sponsalibus contractis à parentibus profiliis nec ipsi filij obligantur, nec publice honestatis iustitia inde surgit nisi ipsi filij consenserint expresse vel tacite.

13 Ex sponsalibus contractis per fratrem, sororem, obligatur ex sola presentia, sed oportet quod consentiat.

LEGES ex annis infantiam, glos. in l. 1. in ver. promiserit ff. de novat. §. pupillus & ibi glos. Inst. de inutil. stipul. & pubertatem §. pubertatem Inst. quib. mod. tut. finiat. æstimant, secundum Canones pubes est, qui habitu corporis pubertatem ostendit, & generare potest, & puerperæ est sunt, quæ in annis puerilibus pariunt, c. puberes c. de illis & 2. hoc tit. glos. fin. 20. quest. 1. in summa circa

fin. ideo titulum de desponsatione impuberum annectit. Desponsatio proprie est futuratum nuptiarum repromissio, c. accessit ibi desponsationes & matrimonia hoc tit. & ibi Pan. & Can. in hac rubrica comprehendit sponsalia de futuro & sponsalia de presenti, ut constat ex nigro c. continebatur c. de illis hoc tit. Constituendæ sunt duæ regulæ, Prima est, ætate habiles, & impotentes ad generandum, licite contrahunt sponsalia & matrimonium, Pan. in c. puberes num. 4. hoc tit. per c. laudabilem de frigid. & malef. quod non debet separari etiam constituto de impotentia, sed expectatur an impedimentum sit perpetuum, vel temporale usque ad decimum octavum annum completum, Host. in d. c. puberes num. 5. & 6. & ibidem Can. communiter Franc. in c. 1. §. 1. num. 3. hoc tit. in 6. Boich. in c. 1. num. 2. vers. fallit in minoribus 15. annorum. de frigid. & malef. Altera regula est, habiles est ad generandum, licet ætate inhabiles, licite contrahunt matrimonium, c. puberes c. continebatur c. à nobis hoc tit. quod iuventutis minoris ætatis separari non debet, c. de illis & 2. hoc tit. cum carnalis commissio interdum tempus anticipare soleat pubertatis, & in eis ætatem malitia suppleat, iuris proxime allegat. Canones districtius inhihent, ne aliqui, quorum uterque, & vel alter ad ætatem legibus vel canonibus determinatam non pervenerit, conjungantur, nisi forte aliqua urgentissima necessitate interveniente, utpote pro bono pacis talis conjunctio tolleretur, c. 2. hoc tit. ex dispensatione Sedis Apostolicæ & summi Pontificis, Navar. cont. 4. & 5. hoc tit. Sponsalia de futuro per puberem cum impubere minore, septennio de facto contracta invalida sunt, quia desponsationes & matrimonia ante septem annos fieri non possunt ob defectum consensus, neque ex eis etiam jure

decretalium oritur impedimentum publicæ honestatis, *c. literas c. accessit hoc tit. c. pr. in princ. eod. in 6.* nisi impuberis, postquam septimum annum complevit, consensus accesserit per mutuam cohabitationem, seu aliâs verbo vel factò, *Iuribus supra allegatis, & tunc idem jus obtinet prout in casu proximo,*

7 quando pubes † contrahit sponsalia cum impubere majore septennio, qui tenetur expectare donec impubes perveniat ad legitimam ætatem, *c. de illis 1. §. si vero alteruter & §. seq. c. à nobis hoc tit.* nisi invitus contraxerit sponsalia cum minore, *c. ex literis hoc tit.* quod si minor veniens ad legitimos annos non consenserit in matrimonium, iudicio ecclesiæ poterit resilire, si vero consentiat, major dissentire non potest, cum in id semel consenserit; claudicat enim contractus sponsaliorum, nam minor non obligatur majori, saltem priusquam pervenerit ad legitimam ætatem, *d. c. de illis & 1. hoc tit. & ibi Pan. & Can.* ex eis iure decretalium oritur publica honestas, *c. continebatur hoc tit. c. 1. §. 1. eod. in 6.* quia nõ sunt nulla ex defectu consensus, *c. 1. de spons. & matrim. in 6.* sed non hodierno iure ex dispositione Concilii Tridentini, *c. iustitia publica sess. 24. de refor. matrim. quod corrigi d. c. 1. de spons. & matrim.*

8 in 6. Impuberes † minores septennio inter se de facto contrahentes sponsalia de futuro, non intelliguntur sponsalia contraxisse ob defectum consensus, ideoque publicæ honestatis iustitiam non inducunt etiam iure decretalium, *c. accessit c. ad dissolvendum hoc tit.* nisi utriusque post completos septem annos consensus accesserit, *c. duopueri hoc tit.*

9 majores septennio † contrahunt sponsalia de futuro, à quibus neuter ante pubertatem resilire potest, *d. c. de illis & 1. & c. à nobis hoc tit.* & dictis duobus casibus inducitur iure decretalium publicæ honestatis iustitia, *d. c.*

duo pueri & d. c. continebatur, quæ sublata est per Concilium Tridentinum, d. c. iustitia sess. 24. de refor. matr. Si vero contrahant inter se †, aut pubes cum huiusmodi impubere sponsalia de præsentì, juris interpretationem intelliguntur contraxisse sponsalia de futuro, etiam si subarratio intervenerit, quæ per adventum pubertatis in matrimonium non transeunt de præsentì, nec matrimonium, quod ut matrimonium ætate non tenuit prohibente, per lapsum dicti temporis convalescit, nisi aliter approberur *c. fin. hoc tit. c. 1. §. idem quoque hoc tit. in 6. dictum est supra tit. 1. §. matrimonium est triplex, ac iure decretalium inducunt publicam † honestatem, d. c. 1. §. idem quoque in fin. 11 hoc tit. in 6.* quia non sunt nulla ex defectu consensus, *c. 1. de spons. & matrim. in 6.* quæ an sit sublata per Concilium Tridentinum, *d. c. iustitia sess. 24. de refor. matr.* dubitari potest, stante constitutione Pii Quinti 62. eiusque verbis, in eis durare adhuc impedimentum in omnibus illis casibus & gradibus quibus de iure veteri introductum erat.

Ex sponsalibus contractis à parentibus † 12 pro filiis, nec ipsi filii obligantur, nec publicæ honestatis iustitia inde surgit, nisi ipsi filii expresse consenserint, vel tacite, ut si præsentès fuerint, nec contradixerint: aut si tempore sponsaliorum absentes, & etiam ignorantes eadem sponsalia postea scientes ratificaverint tacite vel expresse, *c. 1. hoc tit. & ibi Can. c. 1. §. fin. eodem in 6.* ex sponsalibus contractis per fratrem †, soror non obligatur ex sola præsentia, sed oportet quod consentiat saltem tacite per aliqua signa, *c. 1. & ibi Pan. num. 2. de matr. contrab. cons. inter d. eccles. pater autem & frater obligantur ad inducendam filiam & sororem, ut cum illo contrahat, c. ex literis 2. de spons. matrim. & ibi glos. 1.*